

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ю.М. ПОТЕБНІ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інженерного навчально-наукового інституту ім. Ю.М. Потєбні
Наталія МЕТЕЛЕНКО
(ініціали та прізвище)
« 24 » 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ПОРУШЕНИХ ТЕРИТОРІЙ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалаврів

(назва освітнього ступеня)

денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Технології захисту навколишнього середовища

(назва)

спеціальності G2 Технології захисту навколишнього середовища

(шифр, назва спеціальності)

галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво

(шифр і назва)

ВИКЛАДАЧ : Венгер Л.О., кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри металургійних технологій, екології та техногенної безпеки

(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри металургійних
технологій, екології та техногенної безпеки

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми
Дмитро ПРУТЦЬКОВ
(ініціали, прізвище)

Протокол № 1 від "27" серпня 2025 р.

Завідувач кафедри МТЕТБ

Юрій БСЛОКОНЬ
(підпис)

Юрій БСЛОКОНЬ
(ініціали, прізвище)

2025 рік

Зв'язок з викладачем: Венгер Любов Олександрівна

E-mail: ljuvenger77@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=8488>

Телефон: 0972531501

Інші засоби зв'язку: Viber, Moodle

Кафедра: металургійних технологій, екології та техногенної безпеки (11 корпус, л 222).

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Рекультивація порушених територій» спрямована на формування у здобувачів системних знань і практичних навичок щодо відновлення земель, порушених унаслідок антропогенної діяльності та надзвичайних ситуацій, зокрема військових дій.

У межах курсу розглядаються теоретичні основи та сучасні підходи до рекультивації територій, порушених гірничими роботами, будівництвом, промисловою діяльністю, а також внаслідок бойових дій, вибухів, руйнування інфраструктури та забруднення небезпечними речовинами. Особлива увага приділяється оцінці екологічних наслідків військових конфліктів, включаючи деградацію ґрунтів, хімічне та радіаційне забруднення, зміну гідрологічного режиму та втрату біорізноманіття.

Курс охоплює методи інженерної та біологічної рекультивації, відновлення родючості ґрунтів, фітомеліорацію, ремедіацію забруднених земель, а також використання геоінформаційних систем (ГІС) і дистанційного зондування Землі для моніторингу та планування відновлювальних заходів. Розглядаються міжнародні практики та нормативно-правові аспекти рекультивації територій, постраждалих від військових дій.

У результаті вивчення дисципліни студенти здобувають здатність оцінювати рівень екологічної небезпеки порушених територій, обґрунтовувати вибір методів рекультивації та розробляти ефективні проєкти відновлення довкілля в умовах післявоєнної трансформації територій.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх фахівців із захисту навколишнього середовища базових знань щодо теоретичних і практичних аспектів рекультивації земель; оптимізації та гармонізації взаємовідносин людини і довкілля.

Освітня компонента «Рекультивація порушених територій» належить до циклу професійної підготовки за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища».

Вивчення дисципліни «Рекультивація порушених територій» базується на знаннях, отриманих з таких навчальних дисциплін: «Вища математика», «Метеорологія та кліматологія», «Основи екології та сталий розвиток» та служить підґрунтям для вивчення дисциплін «Техніка переробки та утилізації відходів», «Нормування антропогенного навантаження на природне середовище».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	4-й	-

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
(Рекультивация порушених територій)

Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	18 год.	-
Практичні заняття	16 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	56 год.	-
Консультації	<i>https://calendar.app.google/cSHVxqLX5YKj7siL6 понеділок, 9:35-10:55, zoom (ідентифікатор: 754 1768 5632; пароль: 4AiXKG)</i>	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=8488	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2 Знання і критичне розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК5 Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7 Прагнення до збереження навколишнього середовища та забезпечення сталого розвитку суспільства.</p> <p>СК1 Здатність до попередження забруднення компонентів довкілля та кризових явищ і процесів.</p> <p>СК2 Здатність обґрунтовувати, здійснювати підбір, розраховувати, проєктувати, модифікувати, готувати до роботи та використовувати сучасну техніку і обладнання для захисту повітряного, водного середовищ, раціонального землекористування, поводження з відходами.</p> <p>СК4 Здатність здійснювати контроль за забрудненням повітряного басейну, водних об'єктів, ґрунтового покриву та геологічного середовища.</p> <p>СК8 Здатність до забезпечення екологічної безпеки.</p> <p>Програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 4 Обґрунтовувати природозахисні технології, базуючись на розумінні механізмів впливу людини на навколишнє середовище і процесів, що відбуваються у ньому.</p> <p>ПРН 8 Вміти продемонструвати навички вибору, планування, проєктування та обчислення параметрів роботи окремих видів обладнання, техніки і технологій захисту навколишнього середовища, використовуючи знання фізико-хімічних властивостей поллютантів, параметрів технологічних процесів та нормативних показників стану довкілля.</p> <p>ПРН 12 Обирати інженерні методи</p>	<p>Теоретична та практична підготовка: лекції та практичні заняття, творче розкриття питань щодо дисципліни, активна участь на дискусіях, розповідь доповідей, відтворення дій щодо застосування знань на практиці, експериментальні завдання.</p>	<p>Поточний та підсумковий контроль: опитування, перевірка завдань на практичних заняттях, перевірка теоретичних знань у тестовому режимі за допомогою СЕЗН Moodle. Екзамен.</p>

захисту довкілля, здійснювати пошук новітніх техніко-технологічних й організаційних рішень, спрямованих на впровадження у виробництво перспективних природоохоронних розробок і сучасного обладнання, аналізувати напрямки вдосконалення існуючих природоохоронних і природовідновлюваних технологій забезпечення екологічної безпеки.		
--	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Науково-теоретичні засади рекультивациі порушених територій.

Загальні відомості про рекультивацию земель. Предмет, мета, об'єкти і завдання курсу. Завдання, зміст і порядок охорони земель відповідно до Земельного Кодексу України. Стандартизація і нормування. Причини виникнення порушених земель. Характеристика порушених земель. Типологія і класифікація порушених ландшафтів. Природні особливості порушених земель. Формування фітоценозів на порушених землях в природних умовах. Інвентаризація порушених земель. Умови проведення рекультивациі земель.

Змістовний модуль 2. Організаційні та правові засади рекультивациі.

Вимоги до рекультивациі земель, порушених при відкритих гірничих роботах. Вимоги до рекультивациі земель, порушених при підземних гірничих роботах. Вимоги до рекультивациі земель, порушених при будівництві та експлуатації лінійних споруд, виконанні геологорозвідувальних, вишукувальних та інших робіт.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
<i>Змістовний модуль 1 Науково-теоретичні засади рекультивациі порушених територій</i>				
Лекція 1	<i>Загальні відомості про рекультивацию земель</i> Перелік питань: Основні терміни. Предмет, мета, об'єкти і завдання курсу. Завдання, зміст і порядок охорони земель відповідно до Земельного Кодексу України. Стандартизація і нормування в галузі	2	-	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 1	<i>Види ерозії ґрунтів та причини її виникнення</i>	2		1 раз на 2 тижні
Лекція 2	<i>Порушені землі як об'єкт рекультивациі</i> Перелік питань: Причини виникнення порушених земель. Характеристика порушених земель. Типологія і класифікація порушених ландшафтів. Природні особливості порушених земель. Формування фітоценозів на порушених землях в природних умовах. Інвентаризація порушених земель.	2	-	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 2-3	<i>Складання техніко-економічних обґрунтувань та розробка технічного робочого проекту рекультивациі порушених територій.</i>	4	-	1 раз на 2 тижні
Лекція 3	<i>Напрями рекультивациі</i> Перелік питань: 3. Види напрямів рекультивациі.	2	-	1 раз на 2 тижні

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
(Рекультивація порушених територій)

	Умови проведення рекультивації земель. Етапи рекультивації. Розробка і використання потенційно-родючих шарів ґрунту. Терміни проведення рекультивації. Основні положення проектних заходів. Екологічна експертиза та авторський нагляд. Порядок видачі дозволу на проведення робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриву.			
Лекція 4	<i>Гірничотехнічний та біологічний етапи рекультивації земель</i> Перелік питань: Загальні вимоги і завдання гірничотехнічного етапу рекультивації земель. Види планувальних робіт поверхні. Біологічний етап рекультивації земель. Землювання малопродуктивних земель.	2	-	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 4	<i>Оцінка розкритих порід за їх придатністю до рекультивації</i>	2	-	1 раз на 2 тижні
Змістовний модуль 2 Організаційні та правові засади рекультивації.				
Практичне заняття 5	<i>Визначення об'єму гірничо-планувальних робіт</i>	2		1 раз на 2 тижні
Лекція 5	<i>Проектування рекультивації порушених земель при гірничих роботах, будівництві та експлуатації лінійних споруд, виконанні геологорозвідувальних, вишукувальних та інших робіт</i>	2		1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 6	<i>Канадський метод біологічної рекультивації нафтозабруднених територій.</i>	2	-	
Лекція 6	<i>Сільськогосподарська рекультивація</i>	2	-	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 7-8	<i>Екологічний контроль при рекультивації порушених територій</i>	4		
Лекція 7	<i>Рекреаційний напрям рекультивації. водогосподарська рекультивація</i>	2	-	1 раз на 2 тижні
Лекція 8	<i>Відновлення родючості ґрунту в Україні після воєнних дій</i> Перелік питань: Загрози для родючості ґрунтів в Україні внаслідок воєнних дій. Напрями відновлення родючості ґрунтів в Україні після воєнних дій.	2	-	1 раз на 2 тижні
Лекція 9	<i>Консервація порушених територій</i>	2	-	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	1. Види порушених територій та їх класифікація в умовах техногенного та військового впливу. 2. Інженерна рекультивація територій, пошкоджених вибухами та фортифікаційними спорудами. 3. Біологічна рекультивація: відновлення рослинного покриву на девастованих землях. Опрацювання теоретичного матеріалу Підготовка до виконання та захисту практичних робіт.	56	-	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
Поточний контроль				
Практичне заняття № 1	Виконання завдань за тематикою практичного заняття.	Виконання завдань за тематикою практичного заняття, перелік яких розміщено в СЕЗН ЗНУ (на платформі Moodle). Оформити звіт у pdf форматі та завантажити його в систему Moodle ЗНУ	Практичне завдання оцінюється: 1) виконано повністю без зауважень - 10 балів; 2) виконано з деякими не принциповими помилками при розрахунках при правильних аналітичних виразах, оформлення відповідає стандартам – 5-6 бали; 3) виконано із принциповими помилками в аналітичних виразах, оформлено відповідно до стандартів – 5 бали; 4) виконано із принциповими помилками, оформлено із помилками – 1 бал; 5) розв’язок повністю неправильний, оформлення не відповідає стандартам або відповідь на завдання відсутня - 0 балів	10
Практичне завдання № 2-3	Виконання завдань за тематикою практичного заняття.	Виконання завдань за тематикою практичного заняття, перелік яких розміщено в СЕЗН ЗНУ (на платформі Moodle). Оформити звіт у pdf форматі та завантажити його в систему Moodle ЗНУ	Практичне завдання оцінюється: 1) виконано повністю без зауважень - 10 балів; 2) виконано з деякими не принциповими помилками при розрахунках при правильних аналітичних виразах, оформлення відповідає стандартам – 5-6 бали; 3) виконано із принциповими помилками в аналітичних виразах, оформлено відповідно до стандартів – 5 бали; 4) виконано із принциповими помилками, оформлено із помилками – 1 бал; 5) розв’язок повністю неправильний, оформлення не відповідає стандартам або відповідь на завдання відсутня - 0 балів	10
Практичне завдання № 4	Виконання завдань за тематикою практичного заняття.	Виконання завдань за тематикою практичного заняття, перелік яких розміщено в СЕЗН ЗНУ (на платформі Moodle). Оформити звіт у pdf форматі та завантажити його в систему Moodle ЗНУ	Практичне завдання оцінюється: 1) виконано повністю без зауважень - 10 балів; 2) виконано з деякими не принциповими помилками при розрахунках при правильних аналітичних виразах, оформлення відповідає стандартам – 5-6 бали; 3) виконано із принциповими помилками в аналітичних виразах, оформлено відповідно до стандартів – 5 бали; 4) виконано із принциповими помилками, оформлено із	10

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
(Рекультивация порушених територій)

			<p>помилками – 1 бал; 5) розв’язок повністю неправильний, оформлення не відповідає стандартам або відповідь на завдання відсутня - 0 балів</p>	
Практичне завдання № 5	Виконання завдань за тематикою практичного заняття.	Виконання завдань за тематикою практичного заняття, перелік яких розміщено в СЕЗН ЗНУ (на платформі Moodle). Оформити звіт у pdf форматі та завантажити його в систему Moodle ЗНУ	Практичне завдання оцінюється: 1) виконано повністю без зауважень - 10 балів; 2) виконано з деякими не принциповими помилками при розрахунках при правильних аналітичних виразах, оформлення відповідає стандартам – 5-6 бали; 3) виконано із принциповими помилками в аналітичних виразах, оформлено відповідно до стандартів – 5 бали; 4) виконано із принциповими помилками, оформлено із помилками – 1 бал; 5) розв’язок повністю неправильний, оформлення не відповідає стандартам або відповідь на завдання відсутня - 0 балів	10
Практичне завдання № 6	Виконання завдань за тематикою практичного заняття.	Виконання завдань за тематикою практичного заняття, перелік яких розміщено в СЕЗН ЗНУ (на платформі Moodle). Оформити звіт у pdf форматі та завантажити його в систему Moodle ЗНУ	Практичне завдання оцінюється: 1) виконано повністю без зауважень - 10 балів; 2) виконано з деякими не принциповими помилками при розрахунках при правильних аналітичних виразах, оформлення відповідає стандартам – 5-6 бали; 3) виконано із принциповими помилками в аналітичних виразах, оформлено відповідно до стандартів – 5 бали; 4) виконано із принциповими помилками, оформлено із помилками – 1 бал; 5) розв’язок повністю неправильний, оформлення не відповідає стандартам або відповідь на завдання відсутня - 0 балів	10
Практичне завдання № 7-8	Виконання завдань за тематикою практичного заняття.	Виконання завдань за тематикою практичного заняття, перелік яких розміщено в СЕЗН ЗНУ (на платформі Moodle). Оформити звіт у pdf форматі та завантажити його в систему Moodle ЗНУ	Практичне завдання оцінюється: 1) виконано повністю без зауважень - 10 балів; 2) виконано з деякими не принциповими помилками при розрахунках при правильних аналітичних виразах, оформлення відповідає стандартам – 5-6 бали; 3) виконано із принциповими помилками в аналітичних виразах, оформлено відповідно до стандартів – 5 бали;	10

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
(Рекультивация порушених територій)

			4) виконано із принциповими помилками, оформлено із помилками – 1 бал; 5) розв'язок повністю неправильний, оформлення не відповідає стандартам або відповідь на завдання відсутня - 0 балів	
Усього за поточний контроль	6			60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Тестування	Тестування передбачає обмежену у часі (20 хвилин) відповідь на теоретичні питання. У разі дистанційної форми навчання екзамен проходить у тестовій формі через платформу Moodle	Тестові питання оцінюються: вибір правильного варіанту. Кількість питань – 20. Правильна відповідь оцінюється в 1 бал.	20
	Індивідуальне практичне завдання – розв'язання задачі	Завдання розміщено в СЕЗН ЗНУ.	За розв'язання задачі бали нараховуються за такою схемою: 20 балів – здобувач правильно вирішив задачу з обґрунтованими поясненнями; 19-10 балів – здобувач вирішив задачу з незначними помилками; 10-5 балів – здобувач правильно вписав формули, рівняння за якими вирішується задача та зробив спробу її вирішення; 5-1 бал – здобувач правильно вписав формули (рівняння) за якими вирішується задача	20
Усього за підсумковий контроль	2			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Троїцька О. О., Беренда Н. В., Белоконь К. В. Рекультивация порушених територій : навч.-метод. посіб. для студ. напряму підгот. 183 «Технології захисту навколишнього середовища». Запоріжжя : ЗДІА, 2018. 192 с.
2. Швидка оцінка екологічних наслідків руйнування Каховської греблі, Україна, 2023 : звіт / Програма ООН з навколишнього середовища. Найробі : ЮНЕП, 2023. 102 с.
3. Про охорону земель : Закон України від 19 черв. 2003 р. № 962-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 349 (зі змінами та доповненнями).
4. Волкова Л. А. Рекультивация земель. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2009. 88 с.
5. Іванюк І. Д., Гнатюк М. С. Вплив військових дій на стан ґрунтового покриву та шляхи його відновлення. *Агроекологічний журнал*. 2023. № 2. С. 64–72.
6. Троїцька О. О., Беренда Н. В. Неоекологія та сталий розвиток : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 264 с.
7. Ворошилова Н. В., Доценко Л. В., Кацевич В. В. Рекультивация і охорона земель. Практикум : навч. посіб. Херсон : Олді+, 2022. 164 с.

Додаткова:

1. Панас Р.М. Рекультивация земель : навч. посіб. Вид. 2-ге, стереотипн. Львів : Новий Світ 2007. 224 с.
2. Медведєв В. В., Лісовий М. В. Стан родючості ґрунтів України та прогноз його змін за умов сучасного землеробства. Харків : Штрих, 2002. 98 с.
3. Українська екологічна енциклопедія /за ред. Р. Дяківа. Київ : Міжнародна економічна фундація, 2006. 808 с.
4. Захист і відновлення екологічної рівноваги та забезпечення самовідновлення екосистем : колективна монографія / за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава : ПП «Астрая», 2023. 308 с.
5. Ачасов А. Б., Селіверстов О. Ю., Ачасова А. О. Екологічні наслідки бойових дій: ґрунтовий аспект. *Сучасний стан ґрунтового покриву України в умовах збройної агресії російської федерації* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (20 жовт. 2022 р.). [Електронне видання]. Харків : ННЦ «ІГА імені О. Н. Соколовського», 2022. С. 12.
6. Бойко М. О., Гальчук І. О. Вплив бойових дій на родючість українських ґрунтів. *Моніторинг ґрунтів: пріоритети досліджень для сприяння відновленню України* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 4 груд. 2023 р.). *Охорона ґрунтів*. Спец. вип. Київ, 2023. С. 117–118.
7. Гаськевич О. В. Вплив воєнних дій на структуру ґрунтового покриву. *Сучасний стан ґрунтового покриву України в умовах збройної агресії російської федерації* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (20 жовт. 2022 р.). [Електронне видання]. Харків : ННЦ «ІГА імені О. Н. Соколовського», 2022. С. 43.
8. Пліско І. В., Солоха М. О. До питання впливу військових дій на фізичні властивості орних чорноземів Лівобережного Лісостепу України. *Геоботанічні, ґрунтові та екологічні дослідження лісових біогеоценозів степової зони: історія, сучасність, перспективи* : матеріали ІІІ Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 95-річчю з дня народж. А. П. Травлєєва. Дніпро : Ліра, 2024. С. 12–14.

Інформаційні ресурси

1. Інтерактивна карта ґрунтів України. Superagronom.com. URL: <https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy>
2. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III : станом на 28 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
3. Програма ООН з навколишнього середовища. Програми ООН : веб-сайт. URL: <https://www.unenvironment.org/>, <http://web.unep.org>
4. Офіційний веб-портал системи електронного забезпечення навчання ЗНУ URL: <https://moodle.znu.edu.ua/>
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : офіційний сайт. URL: <https://mepr.gov.ua/>
5. Екологічні ресурси. Українське товариство охорони природи. URL: http://www.ukrpryroda.org/p/blog-page_6860.html

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних і лабораторних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення strikeplagiarism.com. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=8908>.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англомовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Cisco Webex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
(Рекультивация порушених територій)

робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу belokon.zp@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

Неформальна та інформальна освіта.

Право на визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті поширюється на здобувачів вищої освіти усіх рівнів вищої освіти Університету і реалізується відповідно до Положення ЗНУ про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/ або інформальної освіти

https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_znu_pro_poryadok_viznann_ua_rezul_tat_v_navchannya.pdf

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Процедура врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти визначається згідно Положення Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<https://is.gd/1IfY0I>)

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: <https://surl.li/vlweoj>

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://surl.li/wdzjrl>

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://surl.li/hfjbya>

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://surl.li/qgacqa>

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до:

Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/unwzzm>

Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/xkxmuz>

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Кабінет практичного психолога Марті Ірини Вадимівни – навч. корп. №4, каб. №235 (понеділок, середа, четвер 9.00-11.00, 13.00-15.00), навч. корп. №9 (ІННІ) каб.57 (п'ятниця 9.00-11.00, 13.00-15.00), гуртожиток №6 (вул. Добролюбова, 19, середа 9.00-11.00, 13.00-15.00). Попередній запис за тел.: 228-76-48, (099) 253-78-73 щоденно з 9 до 15.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: Банах Віктор Аркадійович

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ.

Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://surl.li/ivcwih>

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>.

Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua>

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=13301>

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advanc>